

25.01.2018

NRA

Santa Raita

Aktieris Mārtiņš Meiers iegūvis pašcieņu un iekšēju mieru

«Es diezgan daudz jau esmu runājis par mīlestību, bet man pašam tas šķiet mazliet smieklīgi, jo – ko tad es par to daudz zinu?! Es jau vēl tikai pieredzu dzīvi,» saka Valmieras drāmas teātra (VDT) aktieris Mārtiņš Meiers. Viņam piektdien pirmizrāde teātra Apaļajā zālē – galvenā loma režisora Georgija Surkova debijas izrādē VDT – Edvarda Radzinska zinātniski populārajā drāmā 104 lappuses par mīlestību.

Padomju laika dzīvās leģendas Edvarda Radzinska (1936) luga 104 lappuses par mīlestību, kas 20. gadsimta 60. gadu vidū kļuva par sensāciju PSRS kultūras un teātra telpā, kad to pirmo reizi iestudēja krievu režisors Anatolijs Efross, VDT iestudēta otro reizi. Pirmo reizi - 1964. gadā - to iestudēja Oļģerts Kroders, un tas, līdzīgi kā režisoram Georgijam Surkovam, arī bija viņa pirmais iestudējums VDT.

Dzejas vakarā viens otru ierauga divi jauni cilvēki - daudzsološs fiziķis ar jocīgo vārdu Elektrons (Mārtiņš Meiers) un simpātiskā stjuarte Nataša (Inga Apīne). Nākamajā vakarā viņi atkal satiek viens otru tajā pašā vietā un - iemīlas. Viņi tiekas vēl pāris reizes, atklāj viens otram sevi un savus sapņus. Bet kādu rītu, pamodies viens savā istabā, Elektrons atrod Natašas atstāto pašu pirmo lappusi par mīlestību, kur rakstīts: «Vairāk tikties nevajag.»

Pārējās lomās: Klinta Leja, Madara Melne-Tomsone, Ivo Martinsons, Krišjānis Salmiņš un Imants Strads.

Scenogrāfe Dace Sloka, kostīmu māksliniece Sintija Jēkabsone, gaismu mākslinieks Jānis Sniķers, muzikālais noformējums Armans Guščjans (Maskava).

Sirdis aizdegas viegli

«Stāsts ir ļoti romantisks - jo satikšanās, kas nav plānota kā ilgstošas attiecības, izvēršas par mīlestību. Vārdu sakot, mīlestība gadās. Abi ir tendēti uz karjeru, tomēr mēģina tuvoties viens otram un sapsēties, bet dzīve tik un tā katru aizvelk uz savu pusi,» stāsta galvenās lomas atveidotājs Mārtiņš Meiers. Viņaprāt, šī luga, kas ir ļoti populāra, piedzīvojusi arī vairākas kino ekranizācijas un daudz tiek izmantota aktiermeistarības nodarbībās, ir padomju laikam visai neparasta. Jo sākas ar vienas nakts sakaru, turklāt galvenajā lomā ir stjuarte, par kurām tajā laikā bija zināmi stereotipi. «Lugas darbība notiek Hruščova atkušņa laikā, sešdesmitajos gados, visromantiskākajā padomju laika periodā, un man šo darbu tā arī gribētos raksturot - kā «sirds atkusni». Jo arī manam varonim, kurš ir fiziķis matemātiķis, šķiet, ka visu var ielikt formulās un izrēķināt, bet - te pēkšņi viņa dzīvē iejaucas sieviete un visus dzīves priekšstatus sagriež kājām gaisā. Un, kā izrādās, balansu starp karjeru un sirdslietām dzīvē ir ļoti grūti noturēt,» stāsta Mārtiņš Meiers.

«Lugā ir teksts, ka nepazīstamiem ir vieglāk. Arī lugas galvenajiem varoņiem sākumā viegli aizdegas sirdis, un visa sāpe sākas, kad abi iepazīst viens otru vairāk, kad viens no otra sāk kaut ko pieprasīt, kaut ko vairāk gribēt. Un mēs arī pētām šo mīlestības mijiedarbību - kurā brīdī viens no otra sākam prasīt par daudz?... Vārdu sakot, var jau mēģināt dzīvot pēc formulām, tikai jāatceras, ka cilvēka emocionālā daba nav ieliekama matemātiskās shēmās un formulās, parasti tā izjauc iespējamo rezultātu,» nosaka Mārtiņš Meiers, neslēpjot, ka arī pats ir to jau piedzīvojis.

Emocijas ņem virsroku

Aktieris atklāj, ka šī jauniestudējuma mēģinājumu procesā daudz domājis, kā veidojas divu cilvēku attiecības. «Cilvēkam jau gribas būt naivam un ticēt, ka viss var būt vienkārši. Kā pasakā. Kā pirmajā tikšanās reizē. Kā brīvdienā - ar vīnu, plašu atskaņotāja mūziku fonā un palagiem... Bet - realitāte prasa arī maksāt rēķinus, no kaut kā atteikties, plānot darbus un tikšanās reizes. Realitāte prasa būt savaldīgam, bet mēģinājums dzīvot sapnī un naivā ilūzijā agrāk vai vēlāk attiecības saēd. Tāpat kā greizsirdība,» domā Mārtiņš Meiers. Viņš zina, kas tas ir, kā pats atzīst - pat ļoti. «Man ļoti nepatīk šīs sajūtas, ciest nevaru greizsirdību. Patiesībā ir daudz lietu, kas saēd to smuko un laimīgo «ģimenes bildi», ko sūtīt mammai uz Ziemassvētkiem. Bet, ja divi cilvēki grib būt kopā, ar tām ir jārēķinās, tās jāmacās savaldīt, jo no tām nevar izvairīties,» aktieris nosaka un tad smaidot piebilst, ka ir jau viegli to visu mēģināt formulēt, bet skaidrs, ka emocijas ņem virsroku un vienkārši nes. Un bieži vien arī aiznes. «Mēs jau visi gribam būt mīlēti, bet ne vienmēr tā sanāk. Tāpēc arī kopā ar režisoru mēģinām ielikt šīs emocijas laboratorijā, lai nevis paši tās izjustu līdz kaulam, bet saprastu, kā un kāpēc.»

Lai saprastu pats sevi, visus savus kas un kāpēc, Mārtiņš šobrīd ir no attiecībām brīvs. Viņš nemeklē, kā pats saka, glābēju, viņš meklē savu stabilitāti un vienkārši bauda dzīvi. «It kā jau saprotu, ka esmu tajos gados, kad vajadzētu sākt domāt par bērniem, bet nav vienas formulas visiem. Un es jau arī redzu, kā notiek cilvēkiem man līdzās - daudzas formulas izrādās kļūdainas. Protams, es apzinos, ka no dzīves tāpat neviens neizvairīsies, bet, gadiem ejot, gribas būt piesardzīgākam.»

Mīlestības vēstule teātrim

«Pareizo formulu» aktieris bija atradis, pērn 23. novembrī veidojot Spēlmaņu nakts apbalvošanas ceremoniju Dailes teātrī. Par to liecināja gan klātesošo sajūsma zālē, gan TV skatītāju paustā atzinība - ka tik laba Spēlmaņu nakts ar jokiem par teātri ļoti sen nebija bijusi un ka latīņa nu ir uzlikta augstu.

«Tas bija liels darbs, sāku strādāt jau februāra beigās, marta sākumā. Jā, man par to ir gandarījums. Un ir prieks, ka to pamēģināju un izdarīju,» saka Spēlmaņu nakts 2016./2017. apbalvošanas ceremonijas idejas autors un režisors. Viņš godīgi atzīst, ka tādu pagriezieni savā dzīvē nebija gaidījis, viņu vienkārši palūdza uzrakstīt vīziju, kādu viņš redz šo pasākumu. «Tieši tolaik man bija uzdāvinātas grāmatas - kādas aizsaulē aizgājušas sievietes bibliotēka. Tās šķirojot, es atradu kladi, pilnu ar izgriezumiem par aktieriem, dzejniekiem, operdziedātājiem, kas vākti trīsdesmit gadu garumā. Redzot, ar kādu mīlestību tā bija veidota - tā burtiski izstaroja mīlestību! -, es sapratu, ka cilvēkiem ir vajadzīga mākslas vide. Bet - kur tad ir tā mūsu, teātra pasaules, savstarpējā mīlestība pret šo profesiju?! Ir tik daudz strīdu, dusmu un niķu, arī pēdējo gadu Spēlmaņu nakts jau bija pārakmeņota Brežņeva laika svarīgumā. Tāpēc es vienkārši uzrakstīju savu mīlestības vēstuli teātrim...» stāsta Mārtiņš Meiers. Aktieris gan atzīst, ka bija gatavs «kapa klusumam», tāpēc, kad pēkšņi atskanēja zvans, ka viņam dota zaļā gaisma, viņš aiz pārsteiguma saķēra galvu un - sāka strādāt. Bet, šim pasākumam beidzoties, secināja, ka Spēlmaņu naktī pavisam noteikti komfortablāk jūtas skatuvei otrā pusē, nevis zālē, gaidot rezultātus.

«Gandarījumu sniedza arī kolēģi, kuri teica paldies par šo vakaru, norādot, ka nominētajiem un balvas nedabūjušajiem nebija skumji, bet gluži otrādi - prieks par forši kopā pavadītu vakaru. Nevis kā citas reizes, kad balvu pasniegšana bijusi tik nopietna kā ziedu nolikšana pie pieminekļa un tie, kuri tās nedabūja, jutās sešas pakāpes zemāki. Bet - tā jau nav...» uzskata talantīgais skatuves mākslinieks.

Trīs debijas

Mārtiņam šī ir desmitā sezona teātrī, un interesanti, ka darbs šosezon ir tikai pie režisoriem, kuri debitē VDT. Sezona iesākās ar lomu pie viesrežisora Sergeja Ščipicina (Krievija), kurš teātra Apaļajā zālē izveidoja oriģinālu skatuves versiju krievu rakstnieka Aleksandra Puškina darbam Mazās traģēdijas. Tagad aktieris strādā ar jauno režisoru Georgiju Surkovu, kurš līdz šim vairāk strādājis Daugavpils teātrī, arī Rēzeknē, viņa iestudējumi tapuši arī Krievijā, Polijā un Lietuvā.

Un nākamais būs Viesturs Kairišs, kurš ar vērienīgu pirmizrādi uz VDT Lielās skatuves debitēs 11. maijā - viņš ar savu jau ierasto komandu iestudēs poļu kulta figūras, dzejnieka un dramaturga Juliūša Slovacka slavenāko darbu Baladīna, romantisku drāmu par valsts tapšanu.

Kodolgalviņas nespridzina

Interesanti ir arī tas, ka desmitajā sezonā Mārtiņš pirmoreiz uz skatuves ir partnerattiecībās ar savu studiju biedri Ingu Apini. «Iepriekšējo reizi kopā spēlējām Romeo un Džuljetu, kas bija kursa darbs,» aktieris piebilst. Viņš secina: ātri gan desmit gadi pagājuši. «Daudz ko saprotu tikai tagad. Ir izrādes, kuras jau sen noņemtas no repertuāra, bet joprojām ir manā galvā, un brīžam atnāk sajūta: johaidī, kāpēc tagad netaisām to darbu...»

Taujāts, kas viņā pašā šo gadu laikā mainījies, Mārtiņš atteic, ka mazāk baidās kļūdīties. «Es vairs nebaidos no neveiksmēm. Lai arī teātra vidē šobrīd valda drusku saspīlēta situācija un ir zināms saspringums, es esmu iemācījies uzlikt uz acīm klapītes, nebaidīties, iet un darīt - jo šajā brīdī to nedara neviens cits. Un nebaidīties kļūdīties, vienalga, kādu rezonansi tas izraisa. Jo mūsu paaudze apspriež un komentē visu, kas izdarīts, un tajā viedokļu smagumā var apmaldīties. Tāpēc, pat ja daudziem kaut kas nepatīk, es tomēr paturu tiesības, ka tas ir mans padarītais darbs, lai kā arī tas rezonētu. Jo mēs jau kodolgalviņas nespridzinām, neviens jau no tā nemirst...» aktieris pasmaida. «Ja pēc akadēmijas bija sajūta, ka ir sevi jāpierāda, ka visu laiku jādabū desmitnieki, tad šobrīd ir zināma brīvības sajūta, kas ļauj radoši daudzīties: nu beidziet, kādi desmitnieki, vienkārši dzīvojam dzīvi! Protams, tas nenozīmē atslābumu - tas nozīmē, ka esmu ieguvis pašcieņu. Un, starp citu, tieši no radošajām kļūdām esmu mācījies daudz vairāk nekā no uzvarām.»

Pagrieziena punkts

Atskatoties uz aizvadīto gadu, Mārtiņš atklāj, ka 2017. paliks atmiņā kā gads, kurā viņš «sakārtoja galvu un ieguva mieru». «Vasarā biju Parīzē, klīdu pa pilsētu nevis kā tūrists, kuram vajag ar visu ko nodarboties, bet - es mēģināju savākties un attīrīties, un es pirmoreiz to darīju kā darbu. Iegāju baznīcā, kas ir otra lielākā Parīzē, bet kur nav tik daudz tūristu kā Parīzes Dievmātes katedrālē, un - tur sāka spēlēt ērģeles... Tieši tur es fiziski sajutu, kā pārslēdzas kāds kloķis un manī viss pamainās. Tam nebija sakara ar ticību vai reliģiju, bet - ar enerģiju, kas bija tajā vietā,» Mārtiņš piebilst, secinot, ka šis brauciens bija psiholoģisks pagrieziena punkts. «Līdz tam skraidīju apkārt kā kucēns, mēģinādams saprast, ko un kā darīt, un tad pēkšņi ieguvu mieru...»

Bet 2018. gads aktierim solās būt īpaši nozīmīgs. «Vēl mācoties vidusskolā, aizpildīju numeroloģijas testu, kas uzrādīja, ka 2018. gads būs mans liktenīgais, pēc tam nākamais tāds būs tikai kaut kāds četrdesmitais. Nu 2018. ir klāt!» Mārtiņš pasmaida un aicina satikties gada beigās - lai pastāstītu, vai un kā strādā numeroloģija.